

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนสามเสน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0-2242-5900 ต่อ 5751

เรื่อง แผนลดการใช้ถ่านหินในภูมิภาคอาเซียน

ผู้เรียบเรียง นางสาวณิชา บุรณสิงห์ วิทยากรเชี่ยวชาญ

กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการ

ออกอากาศ เมษายน 2567

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและการขยายตัวของสังคมเมือง ประกอบกับอาเซียนเป็นฐานการผลิตของอุตสาหกรรมสำคัญของโลก โดยเฉพาะอุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ที่เติบโตอย่างรวดเร็ว จึงมีความต้องการใช้พลังงานในทุกกิจกรรมของภูมิภาคอาเซียนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะปริมาณร้อยละ 3 ต่อปี ดังนั้น ประเทศสมาชิกอาเซียนจึงร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการความร่วมมือด้านพลังงานอาเซียน ปี พ.ศ. 2559-2568 (ASEAN Plan of Action on Energy Cooperation: APAEC 2016-2025) ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความมั่นคงและความยั่งยืนด้านพลังงานในภูมิภาคอาเซียน รวมถึงคำนึงถึงประเด็นด้านสุขภาพ ความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียน ค.ศ. 2025 (ASEAN Vision 2025) และแผนงานประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ค.ศ. 2025 (AEC Blueprint 2025) โดยแบ่งการดำเนินการเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ปี พ.ศ. 2559-2563 อาเซียนให้ความสำคัญในเรื่องการเพิ่มสัดส่วนพลังงานหมุนเวียนในภาพรวมของการใช้พลังงาน และการลดการใช้พลังงานในอาเซียน และระยะที่ 2 ปี พ.ศ. 2564-2568 อาเซียนให้ความสำคัญใน 7 สาขา ประกอบด้วย 1) ความร่วมมือด้านแผนพลังงานภูมิภาค 2) การเชื่อมโยงไฟฟ้าอาเซียน 3) การเชื่อมโยงท่อก๊าซอาเซียน 4) พลังงานทดแทน 5) การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและการอนุรักษ์พลังงาน 6) ความร่วมมือด้านเทคโนโลยีถ่านหินสะอาด และ 7) ความร่วมมือด้านพลังงานนิวเคลียร์ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายความมั่นคงและยั่งยืนด้านพลังงานของอาเซียน และมีเป้าหมายการบรรลุสัดส่วนพลังงานทดแทนที่ร้อยละ 23 จากพลังงานทั้งหมดภายในปี พ.ศ. 2568 ทั้งนี้ หลายประเทศให้ความสำคัญเรื่องพลังงาน โดยเฉพาะการใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิง เนื่องจากถ่านหินเป็นสาเหตุสำคัญที่ปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์มากที่สุด ทำให้เกิดภาวะโลกร้อนและเป็นอันตรายต่อสุขภาพ เช่น โรคทางระบบ

ประสาท ทางเดินหายใจ หอบหืด โรคหัวใจ และอาจเป็นสาเหตุสำคัญของโรคมะเร็ง เป็นต้น ทั้งนี้ ภาคพลังงาน มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงที่สุดประมาณ 2 ใน 3 ของโลก ข้อมูลองค์กรพลังงานระหว่างประเทศ (International Energy Agency: IEA) รายงานว่าปี พ.ศ. 2564 ทั่วโลกปล่อยก๊าซเรือนกระจกประมาณ 4.08 หมื่นล้านตัน คาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ซึ่งร้อยละ 89 เป็นก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการเผาไหม้พลังงาน และกระบวนการอุตสาหกรรม โดยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่เกิดจากการเผาไหม้ถ่านหินมากกว่าร้อยละ 40 ดังนั้น จึงจำเป็นต้องหยุดการสร้างและขยายเหมืองถ่านหิน ปลดระวางโรงไฟฟ้าถ่านหิน และลดการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลทุกชนิด เพื่อลดปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สุทธิเป็นศูนย์ภายใน ค.ศ. 2050 และบรรลุเป้าหมายการควบคุมอุณหภูมิโลกไม่ให้เพิ่มขึ้น 1.5 องศาเซลเซียส ภายใน ค.ศ. 2050

ตัวอย่างประเทศที่ลดการใช้ถ่านหิน

1. สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามอนุมัติแผนการลดการผลิตไฟฟ้าจากถ่านหิน และการพัฒนาโครงข่ายไฟฟ้าของประเทศภายในปี พ.ศ. 2573 และเปลี่ยนผ่านไปสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอนภายใน ค.ศ. 2050 รวมทั้งลดการผลิตไฟฟ้าจากถ่านหินให้เหลือร้อยละ 20 ของแหล่งจ่ายพลังงานของประเทศ และเพิ่มการใช้พลังงานหมุนเวียนด้วยการส่งเสริมอาคารสำนักงานและบ้านเรือนกว่าร้อยละ 50 เป็นพลังงานจากโซลาร์เซลล์

2. สาธารณรัฐอินโดนีเซียตั้งเป้าหมายเพิ่มสัดส่วนของพลังงานหมุนเวียนในแผนกำลังการผลิตไฟฟ้าของสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ค.ศ. 2021-2030 เป็นร้อยละ 48 จากร้อยละ 30 ของแผนดังกล่าว และปลดระวางโรงผลิตไฟฟ้าถ่านหินเก่า เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเป็นกลางทางคาร์บอนใน ค.ศ. 2060

3. ประเทศไทยมุ่งสู่การเป็นประเทศที่มีความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) ภายใน ค.ศ. 2065 (ปี พ.ศ. 2608) ผ่านการดำเนินงานตามแผนพลังงานแห่งชาติ โดยกำหนดนโยบายไม่เพิ่มปริมาณสัดส่วนการผลิตไฟฟ้าจากถ่านหิน และเริ่มปลดระวางโรงไฟฟ้าที่ผลิตจากถ่านหิน และคาดว่าจะไม่มีไฟฟ้าที่ผลิตจากถ่านหินเข้าสู่ระบบ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2593 เป็นต้นไป

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้หลายประเทศจะมีแผนลดการใช้ถ่านหินและลดการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลทุกชนิด รวมถึงตั้งเป้าลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สุทธิเป็นศูนย์ภายใน ค.ศ. 2050 ซึ่งในแต่ละประเทศมีเงื่อนไขและขีดความสามารถที่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงต้องปรับเปลี่ยนการดำเนินชีวิต การดำเนินธุรกิจ และผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบต่อสังคมและใส่ใจสิ่งแวดล้อมมากขึ้น รวมถึงทุกภาคส่วนต้องมีจิตสำนึกและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้พลังงานทุกชนิดอย่างถูกต้อง ไม่เกิดการสูญเสีย ไม่ใช้พลังงานมากเกินไปจนความจำเป็น ส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากธรรมชาติและใช้พลังงานสะอาด เพื่อลดการปล่อยก๊าซพิษต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อภาวะโลกร้อน และช่วยให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายสู่การลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เป็นศูนย์ได้ตามที่ตกลงต่อประชาคมโลก

บรรณานุกรม

- ความร่วมมือด้านพลังงานของอาเซียน (Energy Cooperation). (2564). สืบค้น 7 มีนาคม 2567 จาก <https://api.dtn.go.th/files/v3/605c5b23ef4140018a7ce3cf/download>
- โครงการ ASEAN Power Grid...เติมเต็มความต้องการพลังงานไฟฟ้าของอาเซียน. (2559). สืบค้น 7 มีนาคม 2567 จาก https://www.exim.go.th/eximinter/e-news/7515/enews_january2016_AEC.html
- เดชรัตน์ สุขกำเนิด. (2564). การพัฒนาพลังงานหมุนเวียนในกรอบของ COP และ SDGs – ประเทศไทยทำอะไรให้ดีขึ้นได้บ้าง?. สืบค้น 8 มีนาคม 2567 จาก <https://www.sdgmove.com/2021/11/23/sdg-updates-renewable-energy-in-cop-and-sdgs-thailand-better-opportunities/>
- ที่ประชุมพลังงานอาเซียน เน้นผลักดัน พลังงานสะอาด-แผนปฏิบัติการพลังงานหมุนเวียน. (2562). สืบค้น 8 มีนาคม 2567 จาก <https://www.js100.com/en/site/news/view/76845>
- ภัชชา อารงอาจริยกุล. (2566). อาเซียนกับการเปลี่ยนผ่านพลังงาน. สืบค้น 11 มีนาคม 2567 จาก <https://www.itd.or.th/itd-data-center/article-21/>
- รองปลัดกระทรวงพลังงาน ร่วมการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านพลังงานสมัยพิเศษ และการประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์พลังงานอาเซียน ครั้งที่ 23. (2564). สืบค้น 12 มีนาคม 2567 จาก <https://www2.energy.go.th/th/executive-news/29553>
- เวียดนาม อนุมัติแผนการลดการผลิตไฟฟ้าจากถ่านหิน และเสริมสร้างโครงข่ายไฟฟ้าของประเทศ. (2564). สืบค้น 13 มีนาคม 2567 จาก <https://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG230518084549413>
- องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน). (2564). กระทรวงพลังงานของอินโดนีเซีย ตั้งเป้าหมายเพิ่มสัดส่วนพลังงานหมุนเวียนอย่างน้อย 48% ในแผนกำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศ ในปี ค.ศ. 2021-2030. สืบค้น 11 มีนาคม 2567 จาก <http://www.tgo.or.th/2020/index.php/th/post/กระทรวงพลังงานของอินโดนีเซีย-ตั้งเป้าหมายเพิ่มสัดส่วนพลังงานหมุนเวียนอย่างน้อย-48-ในแผนกำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศ-ในปี-ค-ศ-2021-2030-309>